

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

A. Κείμενο

Tum Cacus pastor, fretus viribus, boves quosdam in speluncam caudis traxit aversos. Ubi Hercules, e somno excitatus, gregem aspexit et partem abesse sensit, perguit ad proximam speluncam.

Cum Accius ex urbe Roma Tarentum venisset, ubi Pacuvius grandi iam aetate recesserat, devertit ad eum. Accius, qui multo minor natu erat, tragoediam suam, cui «Atreus» nomen est, ei desideranti legit. Tum Pacuvius dixit sonora quidem esse et grandia quae scripsisset, sed videri tamen ea sibi duriora et acerbiora.

«Ita est» inquit Accius «ut dicis; neque id me sane paenitet; meliora enim fore spero, quae deinceps scribam. Nam quod in pomis est, idem esse aiunt in ingeniis: quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda; sed quae gignuntur statim vieta et mollia, non matura mox fiunt sed putria».

«Congrediamur, ut singularis proelii eventu cernatur, quanto miles Latinus Romano virtute antecellat». Tum adulescens, viribus suis confisus et cupiditate pugnandi permotus, iniussu consulis in certamen ruit; et fortior hoste, hasta eum transfixitet armis spoliavit. Statim hostes fuga salutem petiverunt. Sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius opera hostes fugati erant, morte multavit.

Παρατηρήσεις

A.1. Να μεταφράσετε τα παραπάνω αποσπάσματα. (20 μονάδες)

B .1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω :

viribus: ονομαστική ενικού αριθμού

boves: γενική πληθυντικού αριθμού

Pacuvius: γενική ενικού αριθμού

aetate: γενική πληθυντικού αριθμού

Atreus: κλητική ενικού αριθμού

ingeniis: αιτιατική πληθυντικού αριθμού

singularis proelii: αιτιατική ενικού αριθμού

quanto: ονομαστική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος

cuius: αιτιατική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος

(10 μονάδες)

B.2. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους που ζητούνται για τις παρακάτω λέξεις :

putria : ονομαστική αρσενικού στον ενικό αριθμό

duriora : το επίρρημα στο θετικό βαθμό

meliora: ίδια πτώση, ίδιο γένος στον άλλο αριθμό

matura : το επίρρημα στον υπερθετικό βαθμό

fortior: το επίρρημα στο θετικό βαθμό

(5 μονάδες)

B.3. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο) :

traxit: β' ενικό οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής

aspexit: α' πληθυντικό οριστικής υπερσυντελικού

sensit: απαρέμφατο μέλλοντα

devertit : ίδιο πρόσωπο μέλλοντα ίδιας έγκλισης

videri: α' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή

nascuntur: γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικής μέλλοντα

fiunt: δοτική ενικού γερουνδιακού στο θηλυκό γένος

fore: β' ενικό προστακτικής ενεστώτα

congređiamur: β' ενικό υποτακτικής παρατατικού στην παθητική φωνή

cernatur: ίδιο πρόσωπο στην οριστική υπερσυντελικού ίδια φωνή

confisus: αφαιρετική ενικού μετοχής ενεστώτα στο ίδιο γένος

permotus: γενική πληθυντικού θηλυκού γένους του γερουνδιακού

ruit: ονομαστική ενικού μετοχής μέλλοντα στο ουδέτερο γένος

trasfixit: β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής

spoliavit: α' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα παθητικής φωνής

(15 μονάδες)

Γ.1. α. Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης , να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία και να δικαιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς της .

quanto miles Latinus Romano virtute antecellat

(5 μονάδες)

Γ.1.β. **quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda;** Να αναδιατυπωθεί το απόσπασμα , αφού μετατραπεί η δευτερεύουσα αναφορική πρόταση σε δευτερεύουσα υποθετική, ώστε να δηλώνει υπόθεση πιθανή.

(3 μονάδες)

Γ.1.γ. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις :

pastor:

me:

sibi:

iniussu:

armis:

(5 μονάδες)

Γ.2.α **Tarentum** : να αντικατασταθεί από τα **α) domus β) Athenae** ώστε να εκφράζεται η ίδια επιρρηματική σχέση.

(2 μονάδες)

Γ.2.β Να συμπυκθούν οι παρακάτω υπογραμμισμένες προτάσεις σε μετοχές.

i. **quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda;**

ii. **hasta eum transfixit et armis spoliavit.**

(4 μονάδες)

Γ.2.γ . Να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική στην παρακάτω περίοδο:

et fortior hoste, hasta eum transfixit et armis spoliavit.

(6 μονάδες)

Γ.3.α **desideranti** : Να αναλυθεί η μετοχή σε αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση μεόλους τους δυνατούς τρόπους

(3 μονάδες)

Γ.3.β **Tum adulescens in certamen ruit.** Να δηλωθεί η ίδια επιρρηματική σχέση με εμπρόθετη γενική του γερουνδίου.

(2 μονάδες)

Δ. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου με την ένδειξη ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ:

1. Η διάλεκτος των Λατίνων ανήκει στην ινδοευρωπαϊκή γλωσσική οικογένεια.
2. Στην πρώτη οριοθέτηση των εποχών της ρωμαϊκής λογοτεχνίας επικράτησε η περιγραφική διαίρεση.
3. Ο Βάρρων στα έργα του συνδυάζει τον ποιητικό και τον πεζό λόγο.
4. Λογοτεχνικό πρότυπο των Γεωργικών είναι ο Θεόκριτος.
5. Ο Σίλιος Ιταλικός έγραψε για τον Καρχηδονιακό πόλεμο. (10 μονάδες)

Ε. Να βρείτε στα αποσπάσματα λέξεις της λατινικής με ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: **αγορά, πάρτι, μινόρε, λόγος, διαφυγή, μοτοσυκλέτα.** (10 μονάδες)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.1 Τότε ο βοσκός Κάκος, έχοντας εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του, έσυρε από την ουρά σε μια σπηλιά μερικά βόδια στραμμένα ανάποδα. Μόλις ο Ηρακλής, αφού σηκώθηκε από τον ύπνο, είδε το κοπάδι και κατάλαβε ότι (του) έλειπε ένα μέρος, κατευθύνεται στη πιο κοντινή σπηλιά

Όταν ο Άκκιος είχε έλθει από την πόλη Ρώμη στον Τάραντα, όπου ο Πακούβιος σε μεγάλη πια ηλικία είχε αποσυρθεί, κατέλυσε σε αυτόν. Ο Άκκιος, ο οποίος ήταν πολύ μικρότερος στην ηλικία, διάβασε σε αυτόν, επειδή το επιθυμούσε, την τραγωδία του, της οποίας το όνομα είναι «Ατρέας». Τότε ο Πακούβιος είπε ότι ήταν βέβαια ηχηρά και μεγάλα όσα είχε γράψει, αλλά όμως ότι του φαίνονταν κάπως τραχιά και πικρά.

«Έτσι είναι» είπε ο Άκκιος «όπως λες» και δεν μετανιώνω βέβαια καθόλου γι' αυτό· διότι ελπίζω, ότι θα είναι καλύτερα αυτά που θα γράψω στη συνέχεια. Γιατί αυτό που συμβαίνει στους καρπούς, το ίδιο λένε ότι συμβαίνει και στα πνεύματα: αυτοί που γεννιούνται σκληροί και πικροί ύστερα γίνονται γλυκείς και ευχάριστοι· αλλά αυτοί που γεννιούνται από την αρχή μαραμένοι και μαλακοί, δεν ωριμάζουν αργότερα αλλά σαπίζουν».

«Ας μονομαχήσουμε, για να κριθεί από την έκβαση της μονομαχίας πόσο ο Λατίνος στρατιώτης ξεπερνά τον Ρωμαίο σε ανδρεία». Τότε ο νεαρός, έχοντας εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του και παρακινημένος από την επιθυμία του για μάχη, όρμησε στον αγώνα αντίθετα με την διαταγή του υπάτου· και όντας γενναιότερος από τον εχθρό, τον διαπέρασε με το δόρυ και τον γύμνωσε από τα όπλα. Αμέσως οι εχθροί ζήτησαν τη σωτηρία στη φυγή. Αλλά ο ύπατος, όταν επέστρεψε στο στρατόπεδο, τιμώρησε με θάνατο τον νεαρό, με τις ενέργειες του οποίου (χάρη στον οποίο) οι εχθροί είχαν τραπεί σε φυγή.

B.1.. vis

bovum/boum
Pacuvii / Pacuvi
aetatum / aetatium
Atreu
ingenia
singulare proelium
quantum
quam

B.2. puter / putris

dure / duriter
melius
maturissime / maturime
fortiter

B.3. traheris (-re)

aspexeramus
sensurum esse
devertet / devertetur
videamus
nasciturum sit
faciendae
es
congredereris (-re)
conspicuum erat
confidente
permovendarum
ruiturum
transfigite
spoliamur

Γ.1.α quanto miles Latinus Romano virtute antecellat: δευτερεύουσα ουσιαστική πλάγια ερωτηματική πρόταση, μερικής αγνοίας, ονομαστική ως υποκείμενο στο cernatur· εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quanto· εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της πρότασης και συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (antecellat), γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (cernatur) και εκφράζει το σύγχρονο στο παρόν.

Γ.1.β **si** dura et acerba **nascantur**, post **fiant** mitia et iucunda;

Γ.1.γ. **pastor** : παράθεση στο Cacus.

me: αιτιατική του προσώπου που μετανιώνει στο paenitet.

sibi: δοτική προσωπική του κρίνοντος προσώπου από το videri. (ή sibi: δοτική προσωπική αν η σύνταξη του videri θεωρηθεί απρόσωπη)

iniussu: αφαιρετική του εσωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο ruit.

armis: αφαιρετική του χωρισμού στο ρήμα ή έμμεσο αντικείμενο ρήματος.

Γ.2.α α) domum β) Athenas

Γ.2.β.

- i. **ea** dura et acerba **nascantia**, post fiunt mitia et iucunda
- ii. hasta **eum tranfixum** armis spoliavit.

Γ.2.δ. et **is ab adolescente fortiore** hoste hasta **transfixus est** et armis **spoliatus est**.

Γ.3. quod desiderat (αιτιολογία αντικειμενικά αποδεκτή)
quod desideraret (αιτιολογία υποθετική ή υποκειμενική)
cum desideraret (αιτιολογία ως αποτέλεσμα μιας εσωτερικής , λογικής διεργασίας)

Γ.3.β. causa / gratia certandi

Δ. Σ,Λ,Σ,Λ,Σ

Ε. gregem, partem, minor, legit, fuga, permotus

Επιμέλεια θεμάτων : Κοτόρτση Μαριλένα